

KUNTOUTUS JA KUNTOUTUKSEN TUTKIMUS MUUTTAVAT JA KEHITTYVÄT

PÄÄKIRJOITUS

ERJA POUTIAINEN

Kuntoutuksen toteutus ja samalla sen tutkimus muuttavat alati muotoaan ja löytävät uusia kohdealueita. Kuntoutuksen sisällöllisen uudelleenjäsentymisen myötä on syntynyt tarve muuttaa myös terminologiaa, mistä esimerkkinä ehdotukset puhua lääkinällisen kuntoutuksen sijasta toimintakykykuntoutuksesta. On myös nähtävissä perinteisen kuntoutuksen kolmijaon – lääkinällinen/toimintakykykuntoutus, ammatillinen kuntoutus ja sosiaalinen kuntoutus – sekoittumista. Muun muassa lainsäädännöllisistä syistä jako on ainakin osittain edelleen perusteltu. Kuntoutuksen arkitodellisuudessa nämä kuntoutuksen alueet eivät kuitenkaan aina ole selkeästi erillään, ja joskus kategoriset jaot jopa vaikeuttavat toimivien kuntoutustoimenpiteiden toteutusta.

Otan esimerkkinä esiin itselleni läheisimmän neuropsykologisen kuntoutuksen, joka perinteisen jaon mukaisesti on asetettu lääkinällisen kuntoutuksen alueelle. Suuri osa neuropsykologisen kuntoutuksen toimenpiteistä toki soveltuukin lääkinällisen/toimintakykykuntoutuksen alueelle. Sen sisällöt ja toimenpiteet soveltuvat kuitenkin aivan yhtä hyvin esimerkiksi ammatilliseen kuntoutukseen, mutta nykyiset luokittelut estävät toimivaksi todetun kuntoutusmuodon hyödyntämistä ammatillisen kuntoutuksen asiakkaan kohdalla. Näin on varmasti monen muunkin kuntoutustoimen osalta. Sosiaalisen kuntoutuksen periaatteita ja sisällönkuvauksia tarkasteleva voi hyvin pohtia, miten se yleiskuvauksensa perusteella eroaa monesta muusta kuntoutuksen muodosta. Löytyvätkö toimenpiteissä ilmenevät konkreettiset erot lähinnä ammattilaisten koulutustaustasta?

Kuntoutusta koskeva tutkimus on vastavuoroisessa yhteydessä kuntoutuksen sisältöihin ja muotoihin sekä niiden muuttumiseen. Parhaimmillaan tutkimuksen tuottama uusi tieto muuttaa kuntoutuksen toteutusta. Toisaalta tutkimuksen tulee myös löytää kohteekseen kuntoutuksen parissa viriäviä uusia trendejä, jotta niiden toimivuutta ja tuloksellisuutta voidaan arvioida.

Tutkimus on oiva väline muutoksen jäsentämiseen. Kuntoutusta, sen rakennetta ja sen taustateorioita jäsentävä tieteellinen tutkimus voi olla apuna, kun pyrimme jäsentämään kuntoutuksen kentällä ilmenevää muutosta. Tieteellinen tutkimus on tärkeää myös uusien vaikuttavien kuntoutusmuotojen kehittämisessä samoin kuin kuntoutusjärjestelmän jäsentämisen välineenä. Monista eri näkökulmista lähtevää kuntoutuksen tutkimusta tarvitaan kipeästi, mutta millaiset ovat edellytykset kuntoutuksen tutkimukselle nyt ja tulevaisuudessa? Kevään vaalit ovat yksi vaikuttamisen paikka. Kuntoutuksen ja sen tutkimuksen alueella toimivien kannattaisi nyt haastaa kansanedus-

tajaehdokkaitaan linjaamaan, miten he aikovat tulevaisuudessa edistää kuntoutuksen ja sitä koskevan tieteellisen tutkimuksen asemaa.

Myös Kuntoutus-lehti pyrki huomioimaan kuntoutuksen kentän ja kuntoutuksen tutkimuksen laaja-alaisuuden. Kuntoutus-lehden siirtyminen vuoden 2018 alusta kahden julkaisijan malliin on laajentanut taustatoimijoiden piiriä ja ollut vuoden kokemuksen perusteella toimiva ratkaisu. Vuoden 2019 alusta lehti vahvistaa entisestään kuntoutuksen tutkimuksen ja kehittämisen laajaa asiantuntijuutta ottamalla käyttöön kahden päätoimittajan mallin. On hienoa saada kokenut tutkija jakamaan päätoimitusvastuuta. Lehden toisena päätoimittajana on aloittanut Kelan johtava tutkija Riitta Seppänen-Järvelä, ja itse jatkan edelleen toisena päätoimittajana. Tällä järjestelyllä lehti pystyy entistä paremmin vastaamaan kuntoutuksen laaja-alaisuuden haasteeseen. Päätoimittajien vastuunjako on selkeä. Kumpikin päätoimittaja arvioi alustavasti kaikki toimitukseen lähetetyt käsikirjoitukset, minkä jälkeen ne jaetaan asiantuntijuuden mukaan toisen vastuulle. Lehden eri numeroista vastaa vuorotellen yksi päätoimittaja niin, että toinen vastaa lehden parittomista numeroista ja toinen parillisista numeroista.

Tässä numerossa julkaistava luontointerventioita käsittelevä tieteellinen artikkeli on yksi esimerkki kuntoutuksen uusia muotoja koskevasta tutkimuksesta. Lisäksi numero tarjoaa lukijoille monipuolisesti kuntoutuksen uusia trendejä käsitteleviä katsauksia. Muistuttaisin myös oivasta mahdollisuudesta tutustua uusimpaan kansainväliseen kuntoutuksen tutkimukseen Euroopan kuntoutuksen tutkimusfoorumin EFRR:n kongressissa, joka järjestetään huhtikuun puolessa välissä Berliinissä. Kuntoutuksen uusiin trendeihin on mahdollista tutustua kesäkuun alussa järjestettävillä valtakunnallisilla Kuntoutuspäivillä.

Erja Poutiainen